

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/116/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6716203986
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 04. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zita Nagypálová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2017:6716203986.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zity Nagypálovej a sudcov Mgr. Dušana Ďuriana a JUDr. Ing. Jána Gandžalu, PhD. ako členov senátu, vo veci starostlivosti o maloletého L. F., nar. XX. T. XXXX, bytom D. XX, XXX XX P., dieťa rodičov otca I. L. F., nar. XX. J. XXXX, bytom Q. č. XXX, XXX XX D. P., zast. advokátkou JUDr. Ivetou Tóthovou, so sídlom Svätoplukova 28, 979 01 Rimavská Sobota a matky L. F., nar. XX. J. H., bytom D. XX, XXX XX P., zast. advokátom JUDr. Jánom Marčokom, so sídlom M. Gorkého 21, 984 01 Lučenec v konaní o návrhu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Zvolen na ustanovenie opatrovníka na podanie návrhu na zapretie otcovstva o odvolaní matky proti uzneseniu Okresného súdu Zvolen č. k. 17C/79/2016 - 50 zo dňa 19. januára 2017, takto

rozhodol:

Uznesenie súdu prvej inštancie zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Zvolen (ďalej ako „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) napadnutým uznesením ustanovil maloletému L. F., nar. XX. T. XXXX opatrovníka na podanie návrhu na zapretie otcovstva v osobe Úradu práce sociálnych vecí a rodiny Zvolen, ktorý bude oprávnený maloletého ako navrhovateľa zastupovať v konaní o zapretie otcovstva (I. výrok) a žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania (II. výrok).

1.1 Zo spisu vyplýva, že Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Zvolen podal na prvoinštančný súd dňa 01. apríla 2016 návrh na ustanovenie opatrovníka v konaní o zapretie otcovstva vrátane podania návrhu na zapretie otcovstva. Súd prvej inštancie uznesením č. k. 17C/79/2016-19 zo dňa 30. júna 2016 rozhodol o vylúčení návrhu maloletého L. F. na zapretie otcovstva na samostatné konanie. O ustanovení opatrovníka rozhodol súd prvej inštancie uznesením č. k. 17C/79/2016-50 zo dňa 19. januára 2017 (ďalej ako „Uznesenie“). Z Uznesenia je zrejmé, že Okresný súd Rimavská Sobota rozsudkom č. k. 7C/23/2011-198 zo dňa 23. januára 2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 12Co/87/2015-233 zo dňa 24. septembra 2015 pripustil zapretie otcovstva, ktoré svedčí otcovi I. L. F. voči maloletému L. F. a určil, že zapretie otcovstva po uplynutí zákonnej lehoty na zapretie rodičov dieťaťa je v záujme maloletého. V predmetnom konaní tak Okresný súd Rimavská Sobota ako aj Krajský súd Banská Bystrica zhodne uviedli, že je v záujme maloletého rozhodnúť o prípustnosti zapretia otcovstva s tým, že je nesporné, že interpersonálne vzťahy medzi maloletým a otcom Ing. L. F. sú dlhodobo narušené. I. L. F. sa nestýka s maloletým, neprejavuje o neho záujem, neplní si voči nemu rodičovské povinnosti, nestará sa o jeho výchovu, rozvíjanie záujmu, nesprostredkuje mu morálne hodnoty, citové zázemie, vychádzajúce z ich vzťahu. Súd prvej inštancie vyslovil názor, že dieťa má právo vedieť, kto je jeho skutočným rodičom z hľadiska zdravotného a to najmä pri otázke diagnostikovania dedičných chorôb, prípadne dedičských nárokov a podobne. Prvoinštančný súd poukázal na skutočnosť, že návrh na ustanovenie opatrovníka na podanie návrhu na zapretie otcovstva nemôžu podať za maloletého rodičia, pretože sa jedná o právny úkon, pri ktorom by mohlo dôjsť k rozporu záujmov medzi rodičmi a maloletým dieťaťom. Z uvedeného dôvodu a s poukazom na predchádzajúcu argumentáciu súd prvej inštancie rozhodol tak, ako je uvedené v ods. 1 tohto rozhodnutia.

1.2 Prvoinštančný súd rozhodol s poukazom na ustanovenie § 31 ods. 2 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej ako „Zákon o rodine“). Na rozhodnutie o trovách konania aplikoval § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej ako „C. m. p.“), podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. V súlade s citovaným zákonným ustanovením rozhodol o trovách konania tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Proti Uzneseniu súdu prvej inštancie podala včas odvolanie matka maloletého. Odvolanie matka maloletého odôvodnila v zmysle § 365 ods. 1 písm. e) a h) z. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej „C. s. p.“), a teda tým, že predmetné uznesenie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností. Namietala v prvom rade postup pri výsluchu, kedy prvoinštančný súd nezisťoval názor maloletého na ustanovenia opatrovníka a na osobu opatrovníka. Namiesto toho sa zaoberal vzťahom maloletého s otcom, čo nebolo predmetom tohto konania. Ďalej matka namietala ustanovenie za opatrovníka maloletého v osobe ÚPSVaR Zvolen. Podľa jej názoru ÚPSVaR Zvolen doposiaľ konal proti vôli maloletého, pričom opatrovník má byť ustanovený tak, aby konal v najlepšom záujme maloletého. Súd prvej inštancie mal skúmať, či nie je iná vhodná osoba, ktorá požíva dôveru maloletého a ktorá by ho mohla v konaní zastupovať, a teda ustanoviť iný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny alebo osobu, ktorej bude maloletý dôverovať. S poukazom na vyššie uvedené žiadala matka maloletého odvolací súd, aby predmetné Uznesenie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. K odvolaniu matky maloletého podal dňa 15. marca 2017 vyjadrenie otec maloletého. Argumenty matky z odvolania považuje za nezmyselné s cieľom robiť prieťahy v konaní. Poukazuje na právoplatné rozhodnutia Okresného súdu Rimavská Sobota (7C/23/2011-198) a Krajského súdu v Banskej Bystrici (12Co/87/2015-233), v ktorých je vyriešené, že zapretie otcovstva je v tomto prípade v záujme maloletého. Tvrdenie matky, že ÚPSVaR Zvolen koná proti záujmom maloletého označil za nezmysel. Je toho názoru, že práve matka svojim postojom koná v neprospech maloletého. V závere otec maloletého poukazuje na to, že v tomto konaní ide o ustanovenie opatrovníka na podanie návrhu a nie o ustanovenie opatrovníka v konaní. Námietky matky uvedené v tomto konaní môžu byť predmetom skúmania v priebehu konania vo veci a nie pred podaním návrhu. Na základe uvedeného navrhol otec maloletého odvolaciemu súdu odvolanie matky zamietnuť.

4. Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Zvolen podal súčasne návrh na ustanovenie opatrovníka. V konaní o zapretie otcovstva začatom na návrh maloletého Marka Šabíka aj návrh na zapretie otcovstva v mene maloletého dieťaťa, ktorý správne ako predčasný vylúčil súd prvej inštancie na samostatné konanie, keďže ešte nebolo právoplatne rozhodnuté, či je ÚPSVaR Zvolen na tento úkon v mene dieťaťa oprávnený. Predmetom konania vedeného na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 17C/79/2016 tak zostala iba otázka ustanovenia opatrovníka maloletému podľa § 31 Zákona o rodine. Ide o konanie vo veci starostlivosti súdu o maloletých podľa § 111 a nasledujúce C. m. p., na ktoré sa okrem ustanovení C. m. p. v zmysle § 2 ods. 1 C. m. p. aplikujú aj ustanovenia C. s. p..

5. Odvolací súd v súlade s ustanovením § 470 ods. 1 C. s. p. prejednal vec podľa ustanovení C. s. p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania z dôvodu, že nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie a prejednanie veci na odvolacom pojednávaní nevyžaduje dôležitý verejný záujem (§ 385 ods. 1 C. s. p.) Odvolací súd po preskúmaní veci dospel k názoru, že odvolanie matky maloletého dieťaťa je dôvodné a uznesenie súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. c) C. s. p. zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

6. Podľa § 391 ods. 1, 2, 3 C.s.p., ak odvolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu. Ak odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvej inštancie a vráti mu vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je povinný v odôvodnení rozhodnutia uviesť aj to, ako má súd prvej inštancie vo veci ďalej postupovať.

7. Ak je to potrebné v záujme dieťaťa a ak uplynula rodičom dieťaťa lehota ustanovená na zapretie otcovstva, môže súd na návrh dieťaťa rozhodnúť v zmysle § 96 ods. 1 Zákona o rodine o prípustnosti

zapretia otcovstva. V tomto konaní musí byť maloleté dieťa zastúpené kolíznym opatrovníkom. Ak súd rozhodne tak, že návrhu podanému podľa odseku 1 vyhovie, a určí, že zapretie otcovstva po uplynutí zákonnej lehoty je v záujme dieťaťa, môže dieťa po právoplatnosti tohto rozhodnutia podať návrh na zapretie otcovstva (§ 96 ods. 2 Zákona o rodine).

8. Podľa § 31 ods. 1, 2, 3 Zákona o rodine rodičia zastupujú maloleté dieťa pri právnych úkonoch, na ktoré nie je spôsobilé. Žiadny z rodičov nemôže zastupovať svoje maloleté dieťa, ak ide o právne úkony, pri ktorých by mohlo dôjsť k rozporu záujmov medzi rodičmi a maloletým dieťaťom alebo medzi maloletými deťmi zastúpenými tým istým rodičom navzájom; v takom prípade súd ustanoví maloletému dieťaťu opatrovníka, ktorý ho bude v konaní alebo pri určitom právnom úkone zastupovať (ďalej len „kolízny opatrovník“). Kolízneho opatrovníka súd ustanoví aj v prípadoch, ak maloleté dieťa nemá zákonného zástupcu alebo ak zákonný zástupca nemôže z vážneho dôvodu maloleté dieťa v konaní alebo pri určitom právnom úkone zastupovať.

9. Ak treba, aby za maloletého konal opatrovník, súd na základe § 117 C. m. p. na návrh ustanoví za opatrovníka najmä blízku osobu maloletého, u ktorej je predpoklad, že bude konať v záujme maloletého, ak s ustanovením súhlasí. Inak ustanoví za opatrovníka orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

10. Rozhodnutie Okresného súdu Rimavská Sobota č. k. 7C/23/2011-198 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 12Co/87/2015-233, ktorým súd povolil konanie o zapretie otcovstva na návrh maloletého neznamena, že takýto návrh musí byť, ibaže môže byť podaný. Vzhľadom na vek maloletého L., ktorý XX. XXXXXX dovŕšil 17 rokov nemôže byť tento návrh podaný proti jeho vôli, ale zatiaľ ani maloletým XX. Odvolací F. samostatne z dôvodu nedostatku jeho procesnej spôsobilosti (§ 61 C. s. p.).

11. Odvolací súd zdôrazňuje, že kolízny opatrovník v zmysle citovaných zákonných ustanovení nemôže konať proti vôli maloletého a je povinný vykonávať svoju funkciu v jeho záujme. V predmetnom prípade bolo odvolacím súdom potrebné najmä posúdiť, či súd prvej inštancie ustanovil správne opatrovníka v osobe ÚPSVaR Zvolen. Podľa názoru odvolacieho súdu je pri konaní o zapretie otcovstva prvoradé zistiť, či má maloletý záujem o podanie návrhu na zapretie otcovstva. Súd prvej inštancie poukazoval na rozhodnutie Okresného súdu Rimavská Sobota, č. k. 7C/23/2011-198 zo dňa 23. januára 2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 12Co/87/2015-233 zo dňa 24. septembra 2015. V predmetnom rozhodnutí Okresný súd Rimavská Sobota rozhodoval ťažiskovo s poukazom na znalecký posudok znalkyne odboru psychológie zo dňa 25. novembra 2014. Odvolací súd konštatuje, že v čase vyhotovenia označeného znaleckého posudku mal maloletý 14 rokov. V súčasnosti je maloletý vo veku blízkom plnoletosti a jeho morálna ako aj rozumová vyspelosť je už na inej úrovni ako v čase vyhotovenia znaleckého posudku. Odvolací súd má za to, že ÚPSVaR Zvolen mal pred podaním návrhu na ustanovenie opatrovníka v konaní o zapretie otcovstva vykonať pohovor s maloletým za účelom zistenia jeho postoja k danej veci v súčasnej situácii. Je totiž iba na vôli maloletého, či návrh na zapretie otcovstva podá. Uvedené vyplýva priamo zo zákona o rodine, podľa ktorého maloletý môže (a nie musí) podať návrh na zapretie otcovstva (§ 96 ods. 2 Zákona o rodine). Ak tak neurobil ÚPSVaR, bolo povinnosťou súdu vypočúť v konaní maloletého S. za účelom zistenia skutočného stavu veci (§ 35 C. m. p.), ktorý má podľa § 38 C. m. p. a § 43 Zákona o rodine právo vyjadriť svoj názor na vec, ktorá sa ho týka. Súd prvej inštancie vypočul maloletého na pojednávaní dňa 19. januára 2007, kde maloletý L. uviedol, že „už nechce celú záležitosť ďalej riešiť“. Navyše sa maloletý niekoľkokrát vyjadril, že I. L. F. považuje napriek všetkým skutočnostiam stále za svojho otca. Odvolací súd opakovane upozorňuje na to, že v tomto štádiu, kedy môže podať návrh na zapretie otcovstva iba maloletý, je výlučne na ňom ako sa v tejto veci rozhodne. V takomto prípade nezaväzba názor matky ani otca, nakoľko títo v predmetnom konaní maloletého zastupovať nemôžu.

12. Povinnosťou súdu prvej inštancie bude zväziť, či je potrebné ustanoviť opatrovníka maloletému L., ak maloletý L. konanie o zapretie otcovstva odmieta a či nie je v záujme maloletého ustanovenie opatrovníka v inej osobe, než akej rozhodol v Uznesení. S poukazom na § 117 C. m. p. má súd ustanoviť maloletému za opatrovníka, ak to bude možné, blízku osobu maloletého a ktorá požíva plnú dôveru maloletého. Záujem maloletého je v prvom rade rešpektovanie jeho vôle, keď má vek na hranici dospelosti. Podanie návrhu na zapretie otcovstva nie je časovo limitované, nie je potrebné, aby v tomto čase tento návrh za

maloletého podával opatrovník, keď v XX.XX dosiahne maloletý L. 18 rokov a získa tým plnú procesnú spôsobilosť a môže sa sám rozhodnúť, či návrh na zapretie otcovstva podáva alebo nie.

13. Úlohou súdu prvej inštancie bude po vrátení veci na ďalšie konanie znovu prejednať vec za účasti maloletého L. F., ktorého súd prvej inštancie vypočuje k návrhu úradu práce, sociálnych vecí a rodiny na jeho ustanovenie za opatrovníka pre účely podania návrhu na zapretie otcovstva voči L. F. a výslovne sa maloletého spýta, či si želá, aby Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Zvolen alebo ktokoľvek iný, koho by mu súd ustanovil za opatrovníka podal v jeho mene návrh na zapretie otcovstva voči L. F. a len v prípade kladnej odpovede na túto otázku bude súd prvej inštancie od maloletého zisťovať, či dôveruje Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Zvolen do takej miery, že ho chce v tomto konaní za svojho opatrovníka alebo či označuje inú sebe blízku osobu, ktorá by ho mohla v tomto konaní zastupovať. O návrhu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Zvolen na jeho ustanovenie za opatrovníka maloletému rozhodne v závislosti od výsledku vylúčeného maloletého.

14. Podľa § 396 ods. 3 C.s.p., ak odvolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov súd prvej inštancie v novom rozhodnutí o veci.

15. Rozhodnutie senátu krajského súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.); dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C.s.p. (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C.s.p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 C.m.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie ani na základe výzvy na plnenie (§ 379 ods. 1 a 2 C.m.p.), môže mu súd uložiť pokutu do 1.000,- € (§ 382 ods. 1 C.m.p.), rozhodnúť o zastavení výplaty rodičovského príspevku a prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa (§ 383 ods. 1 C.m.p.) alebo odňať maloletého tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a postarať sa o jeho odovzdanie tomu, komu bolo podľa rozhodnutia zverené, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnene premiestneného alebo zadržaného maloletého prevziať (§ 386 ods. 1 C.m.p.) a to všetko aj bez návrhu (§ 376 ods. 2 C.m.p.).